

Det är viktigt att identifiera barn med kommunikationssvårigheter för att kunna sätta in stödåtgärder som förbättrar barnens kommunikationsmöjligheter. Studien syftar till att undersöka en metod att tidigt (vid 18 månaders ålder) identifiera barn med kommunikationssvårigheter i samband med barnets besök hos barnhälsovården. I studien undersöks också om en utbildning som fokuserar på att lära föräldrar att kommunicera mer effektivt med sitt barn är bättre än det nuvarande arbetssättet som används för barn med kommunikationssvårigheter.

Sedan 2015 har sjuksköterskor på BVC skickat ett formulär med frågor om barnets utveckling, "Infant Toddler Checklist" (ITC), till föräldrar inför barnets 18-månadersbesök. Formuläret innehåller bl.a. frågor om talutveckling, kommunikation och lek, och ger tecken på om barnet har en försenad utveckling eller annan avvikelse. Vid misstanke om avvikelse skickar BVC-sjuksköterskan en remiss till logoped, som gör hembesök och undersöker barnets kommunikation och lek med hjälp av ett leksituationstest. Om barnet har kommunikationsproblem kommer de att ingå i insatsstudien och familjen lottas till att delta i en kommunikationsutbildning eller till ett uppföljande telefonsamtal med logoped. Även barn som inte har ett avvikande resultat på ITC ska bedömas av logoped för att avgöra om ITC-formuläret missar några barn med kommunikationsproblem.

Under studien beräknas cirka 700 barn kunna bedömas med ITC, av vilka cirka 70 beräknas ha tecken som tyder på kommunikationsproblem och som kommer att bedömas av logoped. Dessutom kommer cirka 70 barn utan tecken att erbjudas logopedbedömning.

Under åren 2015 och 2016 bedömdes 400 barn med hjälp av ITC-formuläret, och i slutet av år 2016 hade sammanlagt 45 barn som hade avvikande resultat bedömts av logoped. Av dessa bedömdes 35 barn ha betydande kommunikationsproblem, och dessa barn har ingått i insatsstudien. Datainsamlingen kommer att fortsätta under 2017, både med ITC-formuläret och utifrån insatsstudien.

Hittills har vi kunnat se att barn med stora kommunikationssvårigheter har kunnat identifieras med hjälp av ITC-formuläret. Barnens föräldrar har fått en insats för att lättare kunna hjälpa barnen. Vilken insats som fungerade bäst, föräldrautbildning eller endast hembesök och uppföljande telefonsamtal, kommer att utvärderas under det kommande året.

Resultaten kommer att spridas genom flera vetenskapliga artiklar och presentationer vid nationella och internationella vetenskapliga konferenser. En artikel som beskriver studien i detalj har författats och kommer att insändas för publikation under 2017. Inom ramarna för projektet skapas också en kurs för kursledare så att fler föräldrar och barn kan få hjälp.

Exempel på spridning av resultaten:

- Svenska Logopedförbundets jubileums-webbinarium den 11 november 2016: en presentation som gavs kan ses på <https://vimeo.com/193900645>
- Nationella konferensen i logopedi den 17 november 2016: en presentation gavs vid genomgång av nationella riktlinjer inom barnlogopedi
- Vid invigningen av Sektionen för barns vård och hälsa, Akademiska barnsjukhuset i Uppsala 20 oktober 2016 gavs en presentation för sektionens medarbetare, lokala politiker och forskare från Uppsala universitet